

IV. BIJDRAGE PAULINE WESSELINK

Auvers-sur-Oise: de laatste rustplaats van Vincent en Theo van Gogh

In juni 2015 bezocht ik het dorp Auvers-sur-Oise, de laatste verblijfplaats van Vincent van Gogh, waar zich ook zijn graf bevindt. Een authentiek plattelandsdorp met een culturele uitstraling vanwege de Van Gogh route, aangegeven door koperen doppen in het plaveisel.

In Auberge Ravoux, waar Vincent is gestorven, is nog steeds een restaurant. Zijn kamer is nauwelijks veranderd omdat deze uit respect voor hem en uit bijgeloof niet meer is gebruikt sinds de dood van Vincent.

De Vincent-route loopt door de straten van het dorp en langs de begraafplaats. Bij een aantal gebouwen of plekken staat een bord met een reproductie van Vincents schilderij van dat gebouw of de plek. Zoals bij de kerk, het stadhuis, de korenvelden enz. Tenslotte bereik je de kleine begraafplaats, waar Vincent en Theo naast elkaar begraven liggen met vlakbij hen het graf van de in 2010 overleden Corneille, bewonderaar van Van Gogh. Mij viel op dat de graven van Vincent en Theo heel eenvoudig zijn, terwijl op Corneille's tombe een afbeelding staat van een schilderij met onder andere vogels, vrouwen en een kat. Bovendien staat er een portretje van hemzelf op.

Vincent-route

'Het is helemaal het platteland, karakteristiek en pittoresk.' Dat schreef Vincent van Gogh over het dorp Auvers-sur-Oise, nadat hij er net was aangekomen. Vooral de oude strodaken vond hij bijzonder. Ze werden al zeldzaam, schreef hij. Hij wilde er 'heel serieus' een aantal schilderijen van maken. Hij werd 'geheel in beslag genomen' door de golvende korenvelden, 'uitgestrekt als de zee'.

Vincent had daarvoor drie dagen in Parijs, 30 kilometer ten zuidoosten van het dorp, gelogeerd bij zijn broer Theo en schoonzus Johanna Bonger, die hij daar voor het eerst ontmoet had. Hij was ontroerd geweest bij het zien van hun zoon, zijn naamgenoot Vincent Willem.

In de twee maanden die Van Gogh in Auvers heeft gewoond, werkte hij intensief en regelmatig. Een schilderij per dag en veel tekeningen voltooide hij er. Hij schilderde velden, tuinen, hooibergen, kastanjebomen, korenaren, korenschoven en aspecten van het dorp. Gebouwen als de kerk, het stadhuis, het kasteel. En portretten, onder meer van dr. Gachet, Adeline Ravoux en Marguerite Gachette aan de piano.

Auberge Ravoux - sterfhuis van Vincent

Vincent had aan zijn laatste brief aan Theo (23 juli 1890) een tekening toegevoegd: een schets van een schilderij van de tuin van Daubigny. De weduwe van de landschapsschilder Charles-François Daubigny had hem toestemming gegeven om in haar tuin te schilderen. Een bijzondere ervaring voor Vincent, die het werk van de al overleden Daubigny uitermate bewonderde. Vier dagen na die brief, op 27 juli schoot Vincent zich in de borst, nadat hij de korenvelden van Auvers was ingewandeld. Er bestaan geruchten dat anderen betrokken zijn geweest bij zijn dood. Theo kwam na ontvangst van de onheilstijding snel vanuit Parijs naar Auvers. Hij ging naast Vincent in bed liggen, die lag te roken en er beter uitzag dan Theo had verwacht. Twee dagen later, om half twee in de ochtend, overleed Vincent.

Hij werd de dag na zijn dood begraven op 30 juli. De pastoor had een kerkelijke begrafenis geweigerd omdat het om een zelfmoordenaar ging. Theo regelde de plechtigheid. Tal van mensen kwamen afscheid nemen van de schilder. Andries Bonger, Père (Julien) Tanguy en Emile Bernard waren ervoor naar Auvers gekomen. De schildersattributen van Vincent stonden naast zijn met een witte doek bedekte kist. De kamer was vol gele bloemen. Dr. Paul Gachet, vriend en behandelend psychiater van Vincent, had een bos zonnebloemen meegebracht. Theo van Gogh stond onafgebroken te snikken, schreef Bernard later aan Albert Aurier. Om drie uur werd de kist met Vincent op een kar naar het graf gebracht. 'Ik mis hem zoo, het is of alles mij aan hem doet denken,' schreef Theo de dag daarop aan zijn vrouw.

Theo, lijdend aan een vergevorderde en verwaarloosde syfilisaandoening en ontroostbaar door het verdriet om het verlies van zijn broer, stierf zes maanden later. De broers liggen sedert 8 april 1914 naast elkaar begraven op het kleine kerkhof in Auvers, tegen de aan de korenvelden grenzende muur. Daarvoor lag Theo op begraafplaats Soestbergen in Utrecht. Johanna Van Gogh-Bonger, die Vincent een warm hart toedroeg en die de grondlegger van het Van Gogh Museum zou worden, heeft hiervoor zorg gedragen. Nadat in 1914 het door Bonger samengestelde boek *Vincent van Gogh. Brieven aan zijn broeder* was verschenen, had de herbegravenis plaats.

In Auvers schilderde Vincent een van zijn beroemdste schilderijen. In 1990 werd zijn portret van dr. Gachet geveild voor het hoogste bedrag dat ooit voor een schilderij was betaald: 82,5 miljoen dollar. Omgekeerd tekende dr. Gachet Vincent op zijn sterfbed. Paul Ferdinand Gachet (30 juli 1828- 9 januari 1909), onsterfelijk geworden door het portret dat Vincent van hem maakte, ligt begraven op Père Lachaise te Parijs.

Cimetière d'Auvers-sur-Oise

Bijna tegenover de broers van Gogh ligt het graf van Corneille (Guillaume van Beverloo, 1922-2010). Het was zijn droom bij Vincent begraven te worden.

Op de stèle staat een uitspraak van Corneille, in vertaling:

In mijn lange leven als schilder heb ik met passie geleefd en als ik het opnieuw zou moeten doen, zou ik het weer zo doen. Van mijn leven heb ik één mooie kleurrijke dag gemaakt.

Op de zerk is in mozaïek één van zijn schilderijen afgebeeld met een tekst in het Frans:

Guillaume van Beverloo genoemd 'Corneille' is één van de grootste Meesters van de schilderkunst van de 20ste en 21ste eeuw. Medeoprichter in 1948 van de Cobra-beweging is hij zijn hele loopbaan niet opgehouden te experimenteren, uit te vinden en te bedenken in alle vrijheid. Wereldwijd bekend als schilder van kleuren. De Vogel, de Vrouw, de Natuur en de Muziek waren de terugkerende thema's in zijn magistrale oeuvre. Eeuwige humanist en liefhebber van het leven, zo was zijn levensloop.

graf van Corneille

